Ч. 273 (10.950).

Львів, четвер 9. [грудня] 1926.

[illegible] Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

Місячна ПЕРЕДПЛАТА: [в к]раю 4·50 зол.
За границю:
В Америці 1 долар; Голяндії, Бельгії 20 франків, Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 м., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Засідання сойму в пятницю.

Перед засіданням сойму 10. ц. м. — Уряд внесе два нові пресові декрети. — Затвердження підвишки урядничих платень. — П. П. С. зревідує своє становище до уряду?

Варшава, 7. грудня 1926.

В пятницю 10. ц. м. відбудеться засідання сойму. Між соймом і урядом ведуться переговори щодо порядку соймових праць. Марш. сойму Ратай обговорював справу буджетової провізорії на перший квартал 1927 р. з віцепр. Бартелем і з прем. Пілсудським.

Вчора ходили чутки, що засідання сойму, заповіджене на пятницю, буде відложене. Кінець тим поголоскам поклало запрошення, розіслане до послів на пятницю й обіймаюче денний порядок того засідання. На порядку нарад є м. ин. внесення правничої комісії в справі анулювання пресового декрету з 4. листопада. Кажуть, що уряд внесе тепер до сойму два инші пресові декрети, про які у нас уже була мова. Про речинець внесення тих двох декретів ще нічого не відомо.

На вчорашнім засіданні Ради міністрів ухвалено буджетову провізорію на перше чвертьріччя 1927 р. у висоті 489,300,000 зол., при чому в провізорії передбачено 10 проц. місячної підвишки для урядовців. На покриття цієї підвишки мають піти впливи з масткового податку.

Кажуть, що уряд виступить з внесенням на підвишку публичних данин на 10 проц. Це була би вже друга підвишка в часі півроку, бо не слід забувати, що щойно в липні підвисшено податки на 10 проц.

Увагу політичних кругів звернула авдієнція пос. Діяманда у през. Мосціцького. Ще цікавіші коментарі, які подала у звязку з тою авдієнцією урядова преса. З тих коментарів виходить, що на авдієнції обговорювано можливість співпраці ППС. з урядом і з буржуазними партіями. З поступовання керманичів ППС. виходило би, що вони не від того, аби зревідувати своє становище до уряду.

Женевські наради.

Женева 7. грудня 1926.

Дня 7. грудня Рада Ліги Націй займалася справою введення пропорціяльної системи при виборах непостійних членів Ради Ліги Націй. Шіяльоя, Чемберлен, Бріян і Бенеш спротивилися введенню пропорціональної системи. Справу відложено.

На конференції вел. держав, які брали участь у ренськім пакті, Штреземан заявив, що німецький уряд домагається скасування військової контролі тому, що Німеччина виповнила свої зобовязання в справі розброєння.

Вчора дальше йшли окремі розмови над справою заступлення міжсоюзної контрольної комісії інвестигаційною комісією Ліги Націй. Зачувати, що розмови ці довели до узгіднення поглядів. При цьому рішили не вносити до регуляміну і виконавчих приписів інвестигаційної комісії ніяких змін. Це не перешкаджає здійсненню Бріянової обіцянки про більш гуманітарне примінювання інвестигації.

Димісія югославянського уряду.

Протест проти італійсько-альбанського пакту.

Білгород, 7. грудня 1926.

Міністр закордонних справ Нінчіч подався до димісії. Димісію цю пояснюють як протест проти італійсько-альбанського пакту. Міністр Нінчіч заявив представникові „Време“: Треба конче звернути увагу Европи на значіння італійсько-альбанського пакту. Тому теж подаюся до димісії. — Вся югославянська преса вважає заключення італійсько-альбанського пакту поза плечима Югославії нельояльністю Італії й Альбанії. Також закордон. преса вважає цей пакт встряванням Італії в балканські справи, що може зіпсувати взаємини між СХС. і Італією.

Після уступлення мін. Нінчіча премієр Узунович зголосив димісію цілого кабінету. Скупштина, що мала зібратися 7. грудня на звичайну сесію, відложила засідання до часу утворення нового кабінету.

Женева, 7 грудня 1926.

Вістка про димісію мін. закорд. справ Нінчіча викликала в дипльоматичних женевських колах занепокоєння.

Зброєння Франції над кордоном Італії.

Париж, 7. грудня 1926.

Нинішні часописи стверджують, що над французько-італійським кордоном збираються численні транспорти військових відділів із муніцією, танками і гарматами в цілі охорони кордонів перед евентуальним нападом фашистів. Урядові кола Франції занепокоєні наслідком змови Масія — Гарібальді, що загрожує французькій Рівієрі. Префект Ніцеї візвав населення до спокою на випадок можливих поважних подій.

Канц. Маркс конферує з Чічеріном.

Берлін, 7. грудня 1926.

Вчора канцлер д-р Маркс у присутности державного підсекретаря Біндера приняв на довшій конференції Чічеріна і більшовицького амбасадора в Берліні Крестинського.

Поклади камінної соли на Покутті.

Коломия, 7. грудня 1926.

Фірма „Стендерд Ойл Компані“ переводить верчення у пошукуванні нафти в Лючі біля Коломиї. Підчас тих верчень натраплено на поклад камінної соли, грубий 30 метрів, а довгий більше як 2 км. Поклад цей (що перевищає величиною копальню камінної соли у Величці) є між свіжо вивереченими нафтовими шибами згаданої фірми. Можливо, що поклад цей займає більший простір. По обчисленням фаховців відкрита полоса містить около 300 міл. тон соли, вартости понад 30 міліярдів зол.

Ограблення почти.

Новий Санч, 7. грудня 1926.

Невислідженi люде вломилися до почтового уряду в Мушині, розбили залізну касу і забрали всю готівку 9.500 зол., призначену на виплату урядовцям і емеритам в Мушині.

З судової салі.

Дивна розправа.

Львів, 8. грудня 1926.

Вчора, дня 7. грудня ц. р. відбулася в окружнім карнім суді у Львові при вул. Баторія цікава розправа проти Коцюби і тов. за провину з § 285 і дальших (приналежність до тайних товариств). Усіх обвинувачених є пять, з них ставився на розправі тільки один, щодо якого виявилося до того звичайне qui pro quo. З огляду на те, що чотирьом обвинуваченим не доставлено акту обвинувачення, як також з огляду на неприявність свідка, комісаря поліції, на якого суд був приневолений наложити кару й загрозити примусовим доставленням, розправу відложено на день 11. січня 1927. Оборонцем у цьому дивному процесі виступає д-р Михайло Волошин.

Біржа.

Гроші.

Тенденція хитка, легко зниж[к]ова. Оборот середній. Доляри американські 9·00—9·00·50, доляри канадійські 8·95·50—8·96·00, чеські корони 0·26·25—0·26·50, леї 0·04·25—0·04·50, франки французькі 0·27·00—0·27·50, франки швайцарські 1·72—1·75, фунти штерлінґи 43·20—43·60.

Золото: 20 австр. корон 36·20—36·60, 20 фр. франків 33·60—33·80, 20 нім. марок 42·20—42·60, 10 рублів 46·2[0]—46·60.

Срібло: австр. корона 0·61—0·63, 5 австр. корон 3·30—3·40, австр. фльорен 1·65—1·70, рубель рос. 2·65—2·70, копійки за рубель 1·33—1·35.

Крок вперед?

Львів, 8. грудня 1926.

Справа самоврядування на українських землях під Польщею взагалі, а в Галичині зокрема, находиться в повному занепаді і розвалі. Вже перестарілі на теперішню хвилю цифри говорять про те, що в трьох полудневo-східних воєвідствах (львівськім, станиславівськім і тернопільськім) розвязано громадських рад 2.584 (на всіх 4.184), міських рад — 74 (на всіх 124), а повітових рад — 42 (на всіх 54). Є це цифри офіціяльні (Тимчасового Самоврядного Виділу у Львові) і — як уже зазначено — перестарілі. До тогож годиться мати на приміті, що в польських повітах львівського воєвідства, штучно приєднаних до української національної території для створення польської „більшости“ у львівськім воєвідстві, громадські ради, перевибрані в 1919 р. на основі розпорядку Польської Ліквідаційної Комісії в Кракові, вповні виконують свій обсяг ділання. Таким чином число 1.600 громад, в яких урядують виборні громадські ради, слід зменшити на яких 500 громад згаданих польських повітів. Отже лишалось би яких 1.100 громад з громадськими радами, хоч наскрізь неправильними і незаконними. Одначе й цю цифру, як знаємо з практики, слід уважати [illegible] фіктивною, бо в дійсности ані в одній галицькій громаді не урядує виборна рада. Те саме в повному обємі торкається міських і повітових рад, иншими словами: в самоврядній ділянці панує в Галичині повна анархія і своєвілля, систематичне нищення громадського майна й обтяжування громад все новими податками на удержання тзв. правительственних комісарів, писарів й инших урядовців, часто ворогів і шкідників громади. Не кращі відносини запанували теж на північно-українських землях під Польщею.

Цей анормальний, хаотично розвальний стан самоврядування польська влада не лише толерувала, але і його всіми силами й усіми засобами консервувала, підтримувала і поглиблювала. Особливо цей стан завдяки піддержці уряду поглиблювала дійсна законодатна і виконавча влада на українських землях, репрезентована „організаціями народовими“. Головним товчком такої поведінки було успішне намагання за ніяку ціну не допустити до голосу в публичних установах українського населення.

З подиву гідною послідовністю піддержували цей стан польські соймові партії, особливо „народові“, заслонюючись потребою ухвалення одностайного самоврядного закону для всієї сучасної По[льщі], а одночасно ані одного [кро]ку не робили вони в тому [illegible]тичні вимо двигаючи протид[illegible]ділу даної місцеви плюральност[illegible] округи то-що цевости на [illegible]

Red. czas. „Dilo“ Pr. 552/26. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 268 (10945) z dnia 2. grudnia 1926 r. pod tytułem: „Widhuky“ ustęp od słów: A ce... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ust. karnej, że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 7. grudnia 1926 r. i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 nk zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów, 2. grudnia 1926. —

Hawel.

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 554/26 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie. orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 269 (10.946) z dnia 3. grudnia 19[26] pod tytułem: „[illegible]alisty czy utopisty?“ [illegible] ustępy a) między słowami „rozumom[illegible]ka“ a [illegible] zbrodni ustępy b) między słowami [illegible] „A/e wertajemo“ zawiera [illegible] konfiskatę za z §-u 65 a) ustawy [illegible] zarządził zniszczenie [illegible] konaną dnia 2. grud[nia illegible] w myśl § usprawiedliwioną [illegible] całego nakła[du illegible] 493 n. k. [illegible] do pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. P. Lwów, dnia 4. grudnia 1926.

Hawel

40 фун., навіть за два французькі Буше (Boucher) дали фантастичну ціну 45.000 ф.; — неодин з нас міг би за один такий образ жити вигідно ціле життя. — Одні з найгарніших церковних органів одержав у дарі університет у Галле. Вони є історичним бароком, мають 22 голоси і зроблені в 1619 р. Валькером, — а донині неперевищені красою свого тону. — Відомий французький сенатор Клемантель, що був кілька разів міністром, зробив виставку своїх аматорських образів за дорогими вступами, призначивши всі образи на продаж з метою: будови шпиталю у своїм рідним провінціональним місті. Зараз першого дня продав він усі свої образи, яких було 150, пересічно по 1000 фр. за один.

— Світова хроніка. У Бельгії завели нову монетарну одиницю „бельг"; дві національности, які заселюють Бельгію: Фляндці та Вальонці вживають у своїх мовах згідно тої самої назви. — Мюнхен святкував при кінці листопада 100-ліття свого університету; він повстав із середновічної вищої школи заснованої Людовиком Багатим з Баварії в Інгольштадті, а перенесеної до Мюнхену в 1826 р. Людвиком І. Сотки славних німецьких людей, таких як Фаєрбах, Савіні, Шеллінг, Рентген, Лібіг, вчились у ньому. — Бельгія продає на ліцитації деякі свої воєнні кораблі. — У Празі буде заснована нова державна вища школа: журналістики. — На французькій Рівієрі, недалеко Ніцци, від легкого землетрусу завалилось кілька домів у староденькім селі Рокбілієр. Знавці заявляють, що така доля жде всю оселю. — Два французькі мотоциклісти Секс і Адрієн вернулись до Парижа з мандрівки довкола світа, переїхавши 21.000 км. — Данський географ проф. Оле Олюфен з Копенгагена повторяє ще раз свою мандрівку по Сагарі. Він їде у Судан і Сенегаль, у закутини ще мало досліджені природниками, і бере із собою 22 особи. — Молода жінка славного Чарлі Чапліна, який оженився два роки тому, домагається розводу, мотивуючи це тим, що муж поводиться з нею жорстоко. Вона домагається 2 міл. долярів і окремого забезпечення для дітей. — У Льондоні проголосили цікаву урядову статистику: вдівці, які женяться вдруге, вибирають собі на жінку головно дівчата, а не вдовиці. 2132 вдівців оженилось з дівчатами, а лише 1327 з вдовицями. Зате 1698 парубків оженилось з вдовицями.

— З кіна. У кіні „Лев" і „Марусенька" починається одна з найкращих і найвеселіших фільм „Улюблениця Відня" (Над гарним блакитним Дунаєм) з Лією Марою та Гаррі Лідке в головних ролях. У кіні „Коперник" уже почалась монументальна фільма „Боротьба за престол" (Царі без корони) з французькими артистами: Ельзон, Максідіян і Ванель. Режисерія Баронзеліс; боротьба биків.

— Справлення друкарської помилки. В останньому числі „Діла" в статті „Відгуки й замітки" закралася через пропуск складача і недогляд коректора немила похибка, що викривила зміст одного речення. В другому відступі названої статті перше речення має звучати: „Коли ми реагуємо на ту „полемічну" статтю п. М. Творидла, то не тому, щоби з нею полемізувати, а тому, щоби показати наглядно засоби полеміки п. М. Творидла." В статті підкреслене речення втручене пропущено. Наслідком того скривлений в цитованому місці зміст.

Орґанізаційний рух.

Віче в Дубні, пов. Ланцут.

Дубно — українська громада в ланцуцькім повіті лежайської судової округи. Є це найсильніша числом і завзяттям українська громада серед польського моря. Має читальню „Просвіти", аматорський кружок, а тепер працює над здвигненням власного „Народнього Дому" і кооперативи: споживної і молочарської. Свідомі своєї національної місії громадяне Дубна вирішили, що замало їм просвітної і кооперативної орґанізації, а треба ще й політичної. І з тою метою скликали в порозумінні з повітовим Народнім Комітетом у Лежайську прилюдне політичне віче на день 28. листопада ц. р.

Мала саля громадського дому не могла помістити прибувших на віче. По заповненню салі близько соткою вічевиків усі инші числом до 500 зібралися на подвірю і сумежнім городі. Промовляти треба було в той спосіб, що бесідники мусіли стояти коло отвореного вікна, звернені лицем до подвіря.

Віче відкрив місцевий громадянин господар Іван Ткачик. До президії увійшли: дек. Микита Булик з Дубна, як голова, бувший УСС. Мих. Дзедзінський з Лежайська як секретар.

Політичний реферат виголосив делеґат Центрального Комітету УНДО п. Олекса Черкавський зі Львова, господарський реферат інж. ... Творидло, делеґат Сільського Господаря зі Львова. По переведеній дискусії, в котрій між ин. брали участь о. Мат. Хоманчук і д-р Бр. Гелінцінський з Лежайська, ухвалили приступити негайно до утворення політичної громадської орґанізації і до відкриття власних кооператив, у першій мірі молочарської.

Цьогож дня вечером в салі місцевої школи відбулася театральна вистава „Невольника" Кропивницького. Вистава випала краще всяких сподівань. Аматори, з окрема мущини, грали як рутиновані артисти. Хори були знамениті — й неодин з наших повітових міських хорів міг би був дечого від співаків села з Дубна навчитися. А треба замітити, що дубенські аматори при вивчуванні ролі і пісень мусять поборювати також великі труднощі язикові. Опісля довідався я, що театральний гурток в Дубні дійшов до такого світлого розвитку завдяки патріотичній праці пп. Угринів, місцевих управителів школи.

Загальне враження з дня 28. листопада ц. р., перебутого в Дубні між нашими селянами за Сяном та Вислоком, упевняє нас, що денаціоналізаційна хвиля, яка йде на нас із заходу, не має тут більших успіхів.

О. Ч.

Процес 151.

За приналежність до української повстанчої орґанізації.

Володимир Вол., 4. XII. 1926.

Розправа з 3. грудня 1926.

Зізнавав цілий день лиш один дуже продуктивний свідок, аспірант поліції Сергій Заремба. Його зізнання — це неначе переповідання змісту акту обвинувачення і повторення менш або більш точно зізнань дотеперішних прокураторських свідків. Свідок згадував про вже відому нам еволюцію У. С. Д. П. в К. П. З. У., про її акцію на терені Волині, а в районі Володимира і в самім Володимирі з окрема. Чуємо знов із зізнань свідка знані нам від попередніх свідків особи, місцевости, ячейки, райкоми, повіткоми й окружкоми, сотні, курінї, полки і бриґади, конференції і складання присяг. Свідок зізнав кілька нових подробиць про обвинуваченого Травнера вель Грубера, що попавши в руки поліції, виявляв велику охоту зізнавати і дав поліції богато відомостей дотично орґанізації. Травнер написав між иншим два поручені листи, з них один до Блїми Фінкельштайн, комуністки у Львові. Поліція з цього листа не могла користати, бо згадану комуністку здеконспіровано через арештування. Натомісць з другого листа, написаного Травнером до особи, звязаної з комуністичною партією (імени свідок не подає тому, що це урядова тайна), поліція користає і кожної хвилі конфідент поліції може при помочі цього листа ввійти в контакт з членами партії. Свідок зізнає, що Травнер жалівся перед ним на партію тому, що не тішився в ній великим довірям. Говорив також, що має велике щастя, бо в часі арештувань і „всипів" він виходив завсіди ціло, але партія не зуміла оцінити його заслуг, тому постановив уже раз скінчити з партією. А щоби й на будуче унеможливити працю партії, дав поліції згадані два листи. Всі свої зізнання свідок опирає на відомостях від функціонарів поліції, конфідентів і на зізнаннях арештованих членів орґанізації. При кінці розправи свідок просив голову суду, щоби були йому відчитані його зізнання у слідчого судді. Суд по короткій нараді порішив відчитати деякі місця протоколу, списаного з ним у слідчого судді. Відчитання протоколу буде завтра.

Сонлива атмосфера нинішньої розправи була розбурхана овацією підсудних для комуністичних послів. Ще перед розправою кружляли чутки в суді, що нині на розправі будуть якісь незвичайні гості. І дійсно в часі першої перерви на салю розправ увійшли два посли англійського парляменту від Лейбур Парті й одна кореспондентка англійської преси враз з товмачкою. З ними прийшли й посли до сойму: Войтюк, Сохацький (ком. фракція), Павло Васильчук (сель-роб.) і Головач (Білоруський Клюб). З появою послів на салі підсудні піднесли оклик: „Хай живе комуністична фракція!" Далися чути оклики: Честь політичним вязням! В тім самім моменті поліція скріпляє кордон. На салі схвилювання. Підпрокуратор Ходецький взиває присутніх послів до збереження спокою.

Коли ввійшов на салю суд, підпрокуратор Ходецький поставив внесок, щоб розправу ведено тайно, бо присутність деяких осіб дає причину до афектації підсудних і не дає запоруки спокійного ходу розправи, чого доказом саме згаданий інцидент. Оборона опонує проти цього внеску. Суд рішив вести розправу явно, але заявив, що хто дасть причину до нарушення спокою на салі розправ, чи то підсудний, чи хто з авдиторії, буде негайно випроваджений з салі і розправа буде відбуватися в його відсутности.

Дальше ведення розправи йшло вже до кінця нормально.

П. Щ.

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ:

„УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО" ч. 2. за листопад 1926. Зміст: М. Голубець: Роберт Лісовський. Д. Андрієвський: Естетичні підстави будівництва. І. Німчук: Наша мистецька старовина у Відні. В. Січинський: Українська Академія Мистецтв. Всеукраїнська мистецька хроніка. Мистецька література. Книжки надіслані до редакції. Оголошення. — Ілюстрації: М. Казьмін: Роберт Лісовський (портрет). Р. Лісовський: Акварель І.; Акварель II.; Графіка II.; Окладинка. „Гуцульське Мистецтво" (Мистецька Академія зразків). Київська Академія: Вітраж І.; Вітраж II.; П. Холодний: Вітраж І.; ... Ш. М. Бринський: Надгробник на ... Іконостас ц. св. Варвари у Відні. — Обгортка рисунку Роберта Лісовського.

„НОВА ХАТА", журнал для плекання домашньої культури. Ч. 12. грудень. Зміст: О. Цегельська: Колиб не ці бублики. Ю. Волькер: Оповідання про переплетника й поета. І. Федорович-Малицька: Новий тип жінки. Хор у Терпилівці. Карло Марія Вебер. Карін Міхаеліс: Визначні жінки сучасної доби. Моди. О. Саламанчук: Жінка і косметика.

„ЗИЗ", журнал сатири та гумору. Ч. 20. 1. грудня. Зміст: Найлівіша фронда УНДА. Осінні рими. Інтервю. Ясно і отверто. Каварняні політики. В. Левицький: Про паризьких дівчат. Не позволям. З радянського гумору. Дещо про поєдинки. Онисим: Мій дуель. Chat noir: І те і це... Кажуть, що... Розгалуження УНДА.

SITZUNGSBERICHTE der Mathematisch-Naturwissenschaftlich Aerztlichen Sektion der Ševčenko Gesellschaft der Wissenschaften, Heft III. (September 1925 — April 1926), Львів 1926, ст. 14; Heft IV. (Mai 1926 — September 1926), Львів 1926, ст. 14, 8°.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК „ПОСТУП". Ч. 9—10. Листопад—грудень.

НОВЫ ПРАМЕНЬ. Часопісь паступовага студэнцтва. Прага. Лістопад. 1926. Ч. 1.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:

Четвер 9.XII. Львів.
Пятниця 10.XII. Львів.
Субота 11.XII. Радивилів.
Неділя 12.XII. Кремінець.
Понеділок 13.XII. Кремінець.
Вівторок 14.XII. Дубно.
Середа 15.XII. Дубно.

Позір! Дня 8. грудня 1926 р. в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка

Луговий Вечір.

Програма: Ритмічні вправи львівських Луговичок до пісень: 1. Човник хитається 2. Як весело минає час, 3. Журавлі. Деклямація: І. Франко — Моя любов. Національні танці — Луг Рудно і Луг Львів. Гра на бандурі зі співом К. Місевич. Початок о 5·30. Вступ: сидячі 1 зол., стоячі 50 сот. 1082 1—1

Д-р Михайло Волошин замісць осібних подяк за ласкаві желання близьких з нагоди імянин складає 20 (двацять) зол. на „Рідну Школу". — Вп. Жертводавцеві складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 1084 1—1

В суботу, дня 11. грудня ц. р. о год. 18·30 відбудеться старанням Українського Технічного Товариства у Львові, Ринок 10, II. поверх, саля бібліотеки „Просвіти" відчит проф. І. Фещенка-Чопівського п. з. „Стаління металів і металевих стопів". — Гостям раді. Вступ вільний. — Виділ.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

тери з урядом СРСР. і зі самою державою більшовиків нічого спільного не має, та що інтереси Комінтерну і СРСР. діяметрально инші, а тому й ніколи зі собою не покумкаються. Словом більшовицька дипльоматія стоїть вповні на висоті свого великого завдання.

Радянська Україна.

Українська автокефальна церква.

З харківського „Комуніста" з 27. листопада довідуємося, що в Київі відбулися великі покровські збори Всеукраїнської Православної Церковної Ради, найвищого органу української автокефальної церкви, на яких принято між иншим таку постанову:

„Нельояльні, нетактовні, антирадянського характеру вчинки президії ВПЦР.: голови — Потієнка, заступника голови — архієпископа Ярещенка й отця митрополита Липківського і церковну лінію поведінки тієж президії збори визнали гідними осуду. Великі збори вважають необхідним у найкатеґоричнішій формі перестерегти всіх перед такими вчинками у майбутньому".

Що це за вчинки, з „Комуніста" не довідуємося. Та всеж наведемо його замітки на маргінесі наведеної постанови, а вони кинуть поважний жмут світла на цілу справу:

„Отже маємо — пише „Комуніст" — визнання самої автокефальної церкви, що досі її ватажки провадили контрреволюційну роботу. До цього автокефальна церква прийшла не відразу. Вже давно в лавах автокефальної церкви, особливо в її низах номічалося гостре незадоволення (заходами радвлади! — Ред.) політикою ватажків автокефалії, що хотіли використати церкву для зовсім нецерковних завдань. Цілі групи автокефалістів нераз рішуче виступали проти ВПЦР. Торік навіть утворилась окрема церква ДХЦ, тобто Діюча Христова Церква (при допомозі і заходами більшовиків! — Ред.). Нарешті цілком отверто й гостро поставила це питання нарада представників УАПЦ (української автокефальної православної церкви), що відбулася у вересні цього року. Нарада ця констатувала, що в „складі церкви опинилися люди нецерковні, які мали на увазі використовувати" церкву для завдань нецерковних: що ВПЦР. у відозвах, промовах, офіційному листуванні та в щоденній роботі вела по суті роботу проти робітників та селян і що вчинки Потієнка, Ярещенка та Липківського підлягають осуду". Ця-ж нарада утворила комісію по унормуванню життя УАПЦ. і доручила їй порушити питання про неприпустимість зазначених вчинків на великих покровських зборах — правосильному органі церкви.

Тепер великі покровські збори цілком приєднались до думки наради представників УАПЦ. і ще раз підтвердили всі ці факти та вирішення. Взагалі, покровські збори пройшли під сильнішим впливом постанов наради, не вважаючи на те, що головою зборів був знаменитий Чехівський, той самий, що ввесь час підтримував політику ВПЦР. Цікаво відзначити, що збори цілком змінили склад ВПЦР. й обрали за керманичів церкви тих, що стояли на чолі вересневої наради, представників УАПЦ.

Правда, гіркий досвід показує, що до обіцянок та декларацій з автокефальних джерел треба ставитись дуже обережно, бо вже не раз дії автокефалістів спростовували їхні слова. Але на цей раз, здається, можна чекати від ВПЦР. щирішого ставлення до своїх обіцянок. Звичайно, що коли так і буде, автокефальна церква може сподіватися на инше ставлення й до неї".

Слова „Комуніста" про „щиріше ставлення до своїх обіцянок" нових членів президії ВПЦР. незвичайно замітні і багатомовні. Щож це за люде, що заслугують у більшовиків на таке велике довіря? Та невже це правда, щоби старий митрополит Липківський ставився не щиро до власних обіцянок? Очевидно, що в даному випадку відгравали при виборах і ухвалюванні наведеної резолюції не останню ролю якісь инші „невидимі" сили, хоч не дуже закриті між стрічками „Комуніста".

Звільнювання з посад за незнання української мови.

Харківський „Комуніст" з 27. XI. доносить, що київська окружна комісія для справ українізації звільнила за два рази провірки разом 183 урядовців ріжних державних установ, що не вивчили своєчасно української мови. Крім того комісія передала прокуратурі справу адміністрації дитячої санаторії в Київі за недбайливе трактування українізації. Понри те потягнула комісія до відповідальности цілу низку установ за те, що приймали до служби людей, незнаючих української мови. Така сама комісія в Шепетівці притягнула до відповідальности перед дисциплінарний суд керманичів окружних і міських установ а подекуди то й районних за нарушення постанов про українізацію і за те, що приймали на службу людей, не знаючих української мови. — Зіновіївська окружна комісія приступила теж до звільнювання з посад усіх тих урядників, що були враховані до 3-тої категорії, тобто таких, що цілковито не знають української мови і які її в продовженому речинці всеж таки не вивчили. — Для остаточного проведення українізації всіх установ у Зіновіївську зорганізовано ще тепер курси української мови на 200 осіб.

Траґедія молодого подружа.

Перед „сенсаційним" процесом у Чорткові.

Чортків, 6. грудня 1926.

Не лише великі міста величаються „сенсаційними" процесами із заплутаним психольоґічним підкладом. Часто й якась провінціональна закутина потрясе громадянство глибиною трагічної події і складністю психольоґічних моментів.

В червні ц. р. тереном такої складної події було місточко Озеряни коло Борщева, події, що скінчилася перерванням нитки життя жидівського лікаря д-ра Марґуліса і саваном чорної траґедії окутала молоде подружа Теодора й Катерини Авксентієвих. Годиться хоч коротенько пригадати підклад тієї проймаючої події. Теодор Авксентіїв, селянський син, молодий студент, виїхав в р. 1923 на медичні студії до Відня, лишаючи в Озерянах молоду дружину Катерину. В короткому часі повідомила дружина свого мужа, що вона завагітніла. Авксентіїв, будучи студентом і не маючи змоги вдержувати матері з дитиною, порадив їй удатися за порадою до озерянського лікаря д-ра Марґуліса, щоби перепинити вагітніння в початковій стадії. Катерина Авксентіїва так і зробила. Д-р Марґуліс при тій нагоді використав несвідомість молодої жінки і при недозволених заходах допустився на ній насильства. Молода жінка із сорому скривала цю подію, аж по двох літах, коли явився муж, на весіллі своєї наймолодшої сестри відкрила мужеві цей болючий епізод свого життя. Муж постановив розійтися з „невірною" жінкою. Вонаж, бажаючи доказати йому свою невинність, удалася до виновника лиха д-ра Марґуліса і просила його, щоби він підтвердив її невинність. Та д-р Марґуліс висміяв наївність молодої жінки і порадив їй все заперечити, повертаючи всю подію в жарт і видумку. Катерина Авксентіїв негайно подала мужеві зміст своєї розмови із спричинником свого лиха. Обурений Т. Авксентіїв негайно запропонував дружині удатися спільно до д-ра Марґуліса, щоби власними вухами почути його становище і п бачити його поведінку. Одначе й тепер д-р Марґуліс не змінив свого цинічного відношення до молодого подружа і самої події, відсилаючи „пошкодованого" на судову дорогу. Підчас словної суперечки Т. Авксентіїв вийняв револьвер, який вистрілив в часі борикання між д-ром Марґулісом і Авксентієвими, що спричинило смерть д-ра Марґуліса.

Авксентієви негайно зголосилися на поліцію і віддалися в руки справедливости. Д-р Марґуліс, який „своєрідно" виконував лікарську практику у відношенні до молодих жінок і славився своєю моральною розгнузданістю, відійшов в инший світ. Після його смерти почали виявлятися незвичайно сумні сторінки його відношення до жіноцтва підчас якихнебудь лікарських заходів.

Державна прокураторія в Чорткові обвинувачує Т. Авксентієва в злочині звичайного вбивства, а його дружину Катерину в намові і допомозі при довершенні цього вчинку. Розправу, призначену на 17. вересня ц. р., відложено на внесення заступника пошкодованої сторони д-ра Ґраницького і прокуратора. Теперже в дн. 9. і 10. ц. м. перед лавою присяжних в Чорткові в усій повноті стане траґедія молодого подружа і одна зі сторінок лікарської практики д-ра Марґуліса. Очевидно, оборона матиме вдячне, хоч важке поле засувати присяжним суддям психольоґічний підклад траґедії, а лава присяжних матиме нагоду дійти до джерел тієї події, щоби винести справедливий присуд. Не треба додавати, що зацікавлення процесом незвичайно велике. Сотні людей добиваються білетів вступу на розправу. **Г. С.**

Нов[...]и.

— **Літературний [...]нування В. Стефаника.** [...] письменників і журналістів [...] дає дня 26-го п. м. у салі „На[...] Дому" літературний вечір для вшанування Василя Стефаника. У вечорі візьмуть участь між иншими Марко Черемшина і Богдан Лепкий. Крім цього п-ні С. Федорцева і О. Луцький як декляматори. Буде це перший у нас вечір присвячений найбільшому галицькому сучасному письменникові.

— **Голувко в Подебрадах.** Відомий „специяліст" від „національних меншостей" і новопризначений член комітету для справ „нац. меншостей" Т. Голувко від часу до часу відбуває подорожі до Праги, втискаючись між наддніпрянську еміграцію. Як нас повідомляють, 2. грудня явився він в Подебрадах, де оглядав Українську Господарську Академію. Чого шукає п. Голувко в Празі й Подебрадах, поки-що невідомо.

— **Вязниця за рідну мову.** Одержуємо такий лист: Нижче підписаний одержав такий документ: Starostwo w Drohobyczu [...]. D. 2561|? Drohobycz, dnia 1 |XI. 1926. Do Wiel. ks. Mikołaja Baranieckiego gr. kat. proboszcza w Jakubowej Woli. Przekroczenie art. 1. ust. z dnia 31|VII. 1924 D. U. R. P. rz. 73 poz. 724 popełnione przez prowadzenie korespondencji w języku ruskim uznaje winnym ks. Mikołaja Baranieckiego gr. kat. proboszcza z Woli Jakubowej przekr. czenia jak rubryka IV. i zasądzam go na zasadzie § rozp. min. ustawy z dnia 3|IX 1857 Dz. u. p. Nr. 198 na grzywnę w kwocie 20 zł. w razie nieściągalności na 2 dni aresztu, oraz na ponoszenie kosztów postępowania karnego. Przeciw temu orzeczeniu wolno wnieść rekurs do Województwa, który podać należy przez tut. Starostwo w terminie do dni 3 licząc od dnia następnego po doręczeniu. Drohobycz dnia 4/10 1926. Starosta drohobycki Porembalski, m. p." — Рекурс вношу; не надіюсь, щоби мав добрі наслідки. Перейшовши ліцитацію за ґрунтовий, доходовий, маєтковий дороговий податок, примусові асекурації робітника рільного і від огню, хоча два дні буду мати безжурних в арешті. З поважанням о. Микола Баранецький.

— **Український національний хор** під управою Ол. Кошиця, зорганізований недавно вдруге, обїздить тепер усі більші міста в Злуч. Державах і в Канаді. В репертуарі хору — богато нових творів українських композиторів. Новий хор Кошиця, як і попередний, має всюди величезний, просто сензаційний успіх.

— **„Хор кубанських козаків"** виступав цими днями в Байтені на Шлеську. Діріґентом хору є С. Ігнатєв. Музичний рецензент „Каттовіцер Цайтунг" д-р Майстер присвятив цьому хорові ширшу згадку, з якої довідуємося, що в репертуарі хору є релігійні і народні російські пісні, виконанням яких публика захоплюється. Рецензент хвалить „глибокі російські баси", „чудові сумовиті російські народні пісні", а разом з тим велику здисциплінованість хору і визначні музикальні прикмети його диріґента. Менажером хору — концертова дирекція Цєплік. Таким чином маємо тут до діла з новим хором, що розносить між чужинцями славу російської пісні, хоч в його рядах певно буде немало Українців, подібно, як у відомім „хорі донських козаків", що збирає лаври в цілому світі. Але як погодити назву хору кубанських козаків з його російським характером?

— **Пекарський страйк.** Вчора трівав у Львові одноденний пекарський демонстраційний страйк. У місті не бракло хліба, — хіба трохи свіжих булок, — бо не всі пекарські робітники страйкували. Вони домагаються скасування нічної праці в пекарнях. Ще більшу демонстрацію зорганізували пекарі у Варшаві. Вона має повторитись ще з більшою силою у січні, якщо до цього часу власники пекарень не скасують нічної праці у своїх фабриках.

— **Траґедія зятя.** Сільський кравець Иосиф Шівала жив собі в Чижках біля Львова разом зі своїм братом, шевським челядником і оба утримували совісною і чесною працею стареньку маму. Нещастя хотіло, що перший з них оженився і дістав препоганy тещу. Як довго він будував хату і господарські будинки, так довго був для неї добрий. А коли все вибудував, то теща збунтувала доньку й обі разом викинули нещасного Шівалу з хати. З великого жалю за ті всі кривди одного вечора підложив він огонь під господарські будинки і частина з них згоріла. Дня 2-го грудня ц. р. відповідав Иосиф Шівала перед судом присяжних у Львові за злочин підпалу з § 166 і 167, але присяжні видали увільняючий вердикт і трибунал увільнив його від вини і кари. Предсідником трибуналу був радник Дукет, вотувалом трибуналу: радник Рупп і Млинарський, обвинували: прокуратор д-р Пакліковський, боронив д-р Лев Ганкевич.

— **З судової салі.** Непоправним злодієм, з вдачі чи з пересвідчення про хосенність своєї професії є якийсь Погожельський, якого зловили за руку в костелі 49-ий раз. За таку впертість сидітиме рік у вязниці. — Гарного почтового урядовця має львівська почта: Бронислав Зоболевич, 20-літній молодець, витягав з листів доляри і гуляв за ці гроші. — П[...] третя місяця сидітимуть у вязниці Мар[...] родини Штайдів з криливої в[...] своїми [...]тина, де вели постійну борот[...] поліція по[...] сусідами Чудовськими, а [...] свою енер[...] чала їх годити, вони з[...] поліції. — 10 мі[...] гію та зайки на адс[...]

[...]сція вязниці дістали неправильні професійні аматори чужої шкіри зі складу шкір Зайдля, Крамка, Гольдштерна і Цвераіна, везли вулицею в білий день накрадені мішки так, що поліція їх запримітила.

— **Зміни у радянськім подружнім праві.** Радянське подружне право, яке [...] одним махом занадто „свобідне", [...] тепер приймати щораз точніші [...] деякі обмеження. Недавно [...] [...] можуть виходити замуж [...] церковні [...] 18 р. життя. Так само [...]ності [...] є суворіща: [...]

— **Модерні [...]** [...]скеві в своїй заков[...] мабуть з усіх євро[...] швидше вміють при[...] нових обставин життя, [...] народів найшо ми ппр. гляділи би трохи [...] на те, на днями Льондон довідався, що [...]. Циня із найповажніших дипльоматів, якого що має титул льорда Освфорда, віддєгра свою першу роль у фільмі, після трьох літньої добровільної практики в кінових підприємствах. Один з найбільше поважаних ґенералів, Ґренфель, син покійного фельдмаршала, вислуживши в армії 21 літ, рішив, що треба взятись за кориснійше діло. Основав фабрику чоколяди та цукорків, поклавши собі метою решту свого життя доказати Англійцям, що чоколяда та цукорки рідного виробу не гірші від чужинних.

— **Відень містом конґресів.** Відень стративши повагу великої столиці, придбав нову гідність: осередка ріжних конгресів. У 1927 зберуться у Відні (як заповідають покищо) такі конґреси: від 13 до 30 січня міжнародний день спорту на леді; від 31. січня до 7. лютого: тиждень зимового спорту на Земерінгу; від 13. до 19. марта VII. міжнародні віденські торги; 26 - 30 марта: соті роковини уродин Бетовена. 28—29. марта: міжнародній конгрес історії музики. На Великдень: міжнародній конгрес танцюристів. У маю та червні виставка „Відень і Віденці"; у вересні зїзд нумізматиків; 4—11. вересня VIII. віденські торги; жовтень: зїзд міжнародного союзу подорожних бюр. Крім цього кілька спеціяльних лікарських зїздів.

— **Померли:** У Берліні славний німецький бактеріольоґ проф. Карло Еберт у 92 р. життя: він був головою патольоґічного інституту в Галле. Він відкрив бацилю тифу; найважніші його праці є про бактерії. — Застрілився віденський актор і режісер Карло Фельда, лякаючись осліпнути.

— **Весела хроніка.** У Парижі істнує союз студентів бувшої архітектурної школи. Ці інжинірі занедбують свої членські обовязки певно не менше, як члени численних наших товариств. Управа мусіла дійти до стану розпуки, коли зредаґувала правила, повні гіркого сарказму, які розіслала своїм членам. Таких 10 заповідей варто повторити і в нас: 1. Не ходи ніколи на збори. 2. Коли-ж уже йдеш, спізнись. 3. Коли погода тобі не до вподоби, то таки не йди. 4. Коли ти прийшов на збори, вишукуй усі можливі хиби та недостачі управи товариства. 5. Не бери на себе ніколи такої чи иншої функції, бо вигідніше критикувати, ніж приймати участь у праці. 6. Коли тебе не виберуть до управи, не показуй свого обурення, а коли виберуть, не звертай найменшої уваги на засідання. 7. Коли голова товариства спитає тебе про погляд в якійсь справі, заяви, що не маєш нічого сказати. Але негайно після засідання скажи кожному, як на твою думку треба було справу змінити. 8. Сам не роби ти нічого, з винятком необхідного, а коли инші члени безкорисно жертвують своїми силами та талантом для добра товариства, кричи скрізь, що товариство є в руках кліки. 9. Свої вкладки плати якнайпізніше, а коли можливо — ніколи. 10. Не старайся приєднувати нових членів; нехай за це дбає сам голова.

— **Мистецька хроніка.** Один з найбільших сучасних французьких малярів Кльод Моне, уродився в 1840 р. у Парижі. Перший великий вплив на нього мав на 10 літ старший Едуард Мане. Він був одним із основників групи „імпресіоністів", до якої ввійшли Піссаро, Сіслей, Ренуар і Сезан. Назву „імпресіоністів" дала їм іронічно неприхильна критика, а вони її приняли з гордістю. Перша виставка цієї групи була в 1874 р. 70 образів виставлених ними в 1876 р. стали предметом глузування. Зате 20 літ пізніше платили за них величезні суми. Характеристичною рисою тих образів — можливо ясні, барвисті тони, без переходів між собою. Це був сильний контраст до малярської доби з темними фарбами. Всі образи Монета з повні зрівноваженої гармонії. Більшість їх закуплена державними французькими музеями. Такі як „Канал у Голяндії", „Собор у Руен" або „Зґрібач сіна" скрі[...] домі. — Молодий мюнхенський ком[...] Фердинанд Міхель робить [...] і форспробу: склав сонату на сак[...] у Мюнхені, яку відограють н[...] — Італійський [...] на одним конце[...] приміщення [...] уряд видав наказ, [...] палати у Венеції [...] кола королівсь[...] обороняти; там находяться на площі св. М[...] з творами мистецтва [...] ділись [...] промислу. Власники цих пі[...] мистець звернулись до поета Ануньціо [...] при [...] протекції. Він вислав до уряду [...]леграму, яка мала корисний наслідок, а підписав її: „Ґабріеле д' Ануньціо, мистецький ремісник". — Кілька днів тому продали в Льондоні на ліцитації цілу серію образів, які дійшли до найвищої ціни образів, які дійшли до найвищої [...] за 15 заплачено 430.000 фунтів. Найбільше за образ Льоренса „Пінкі" 74.000 фун. за Ромнея і Ґейнсбору, платили по

Аж після травневого перевороту польські партії, від найправіших до найлівіших, заключили компроміс у справі самоврядування, якого висловом є ухвалення адміністраційною комісією сойму компромісових законодатних проєктів про самоврядування в сільських громадах, повітах і містах. Польські [illegible]оруч як і у всіх инших справах [illegible] наровали представництва [illegible]шею, змадів, що живуть під П[illegible] упривілейного гаючи до штучно[illegible] польської мен[illegible]забезпечення [illegible] на українських і шости, розс[illegible] землях. Компромісові білор[illegible]ськ[illegible] проєкти базуються на самовр[illegible] п'яти[illegible]прикметниковім виборчім праві [illegible]альність, рівність, тайність, безпосередність і пропорціональність), отже мають демократичний характер. В угоду польським реакційним партіям підвищено вік виборців та з огляду на „національні меншости" звужено права громадських рад, узалежнюючи громадську адміністрацію від державної влади.

Та якнебудь маються справи, є це без сумніву крок вперед на шляху санації забагненої господарки громад, повітів і міст. Правда, тут зявляється ще питання, чи ці, вже ухвалені адміністраційною комісією самоврядні законопроєкти, вийдуть поза її межі? Чи не будуть вони лебединою піснею скомпромітованого сойму? Бо відношення уряду до всякої ініціятиви сойму є холодне і двозначне, як не негативне. „Санаційний" уряд зовсім не пристращається до заходів польських партій, а міністри внутрішніх справ (перше Млодзяновський, а тепер Складковський) не лише не виявляють зацікавлення працями адміністраційної комісії, але й від часу до часу пускають вістки про переведення в поодиноких провінціях сучасної Польщі громадських виборів на основі старих, партикулярних виборчих ординацій. Відношення уряду до компромісових самоврядних проєктів є на всякий спосіб дуже загадочне. В його всесильних руках лежать тепер всі засоби не допустити до ухвалення самоврядних законів через закриття сесії сойму.

Важко сьогодні з усею певністю твердити, чи самоврядно-компромісові проєкти стануть обовязуючими законами, а тимсамим важко твердити, чи і коли на їх основі відбудуться нові громадські вибори. Здається нам, що продовжувати теперішній балаган в самоврядній ділянці є [illegible] небезпечно [illegible]ого населення, але для заінтере[illegible]тіших його консерв і для на[illegible]оровий розум промовватор[illegible]можливо скорим переведення громадських, комунальних і повітових виборів — тим більше, що вони будуть також пробою сил і показчиком впливів поодиноких партій перед соймовими виборами.

В створених умовах усякі несподіванки є можливі. Та ми мусимо дивитися на справу так, як би її розвиток ішов нормальним шляхом розвитку, як би на весну мали відбутися громадські, комунальні і повітові вибори. Виходячи з такої ситуації, мусимо вже нині розпочати підготовчу акцію в тому напрямку, мусимо звернути увагу на наші організаційні недомагання, мусимо надробити наші занедбання. Особливо слабкою є наша організація по містах, які є осередками культурного, економічного і політичного впливу. Ясно, що найближча організаційна кампанія повинна в першу чергу обіймити наші міста.

Над цим мусять поважно застановитися наші політичні партії, а в першу чергу Українське Нац.-Дем. Обєднання. В нинішних часах фізіономія міст в значній мірі рішає про вигляд країни, а всякі виборчі акти є висловом організаційної здатности і сили політичних партій.

Закордонна політика СРСР.

З дипльоматичної поїздки Чічеріна.

Чічерін вибрався в дипльоматичну подорож до Европи. Тим разом поминув Польщу і спинився відразу в Німеччині. Першим його ділом у Берліні було влаштування пресової конференції в радянській амбасаді. На конференції виголосив він до европейських журналістів політично-дипльоматичне експозе. Свою промову почав від критичної оцінки статті льондонського публіциста, Авгура, що появилася на сторінках впливового політичного журналу „Форнайтлі Рівю" за грудень, а в якій Авгур розглядає справу творення одноцільного фронту всіх европейських держав проти СРСР. До того одноцільного фронту малаб увійти і Польща. А головною умовиною його утворення малоб бути німецько-польське порозуміння. Чічерін назвав цей проєкт найбільшою небезпекою для мирного укладу політичних відносин в Европі. На чолі пропонованого бльоку держав стоялаб Англія, а найважнішу ролю в нім гралиб Франція та Німеччина. І тому Чічерін сильно підкреслив устійнену приязнь між СРСР і Німеччиною та заявив, що СРСР на неї вповні рахує.

Опираючися на ту приязнь, Чічеріновi вдалося дотепер з успіхом поборювати протирадянську політику окруження, доказом чого є — на його думку — та обставина, що малі держави на західних границях СРСР склонні заключити з Радянським Союзом гарантійний пакт.

Погляд Чічеріна на радянсько-польські відносини в дослівному переданні урядової польської телєграфічної агенції звучить так: Тяжче укладаються відносини СРСР до Польщі. Коли перед двома літами польський міністр закорд. справ Скшинський був на конференції Польщі з прибалтійськими державами у Гельсінгфорсі, то заявив у славетному інтервю, що метою конференції є створення муру проти т. зв. „східного варварства", то значить проти нас. В часі мойого минулорічного побуту у Варшаві міг я думати, що польський уряд понехав уже думку творення балтійського бльоку під гегемонією Польщі, але дальші переговори з Польщею переконали мене в чомусь цілком иншому. В тій чи иншій формі, чи то в закостенілому, чи в пливкому виді, старається польський уряд у всякому випадку вести нестримно переговори з тими державами в той спосіб, щоби вислід їх міг стати колективним пактом східньої Европи, то значить, щоби Польща могла стати протектором балтійських держав. Це є тепер тою пропастю, що нас ділить від Польщі. Програма наших противників находить свій вислів у статті Авгура. Не означує вона нічого иншого як використання тих власне суперечностей. Програма Авгура є тим небезпечнішою, що власне того роду ідеї появляються і без того в західній европейській пресі.

Мушу підкреслити, що наша політика у відношенні до Польщі є наскрізь мирною і що ми не маємо ніякого иншого побажання як тільки удержання цілковитого миру і добрих сусідських відносин з Польщею. Стаття Авгура виявляє, які впливи урухомлено, щоби відокремити нашу політику від німецької. Німецький уряд і німецька публична опінія протиставляться таким впливам без сумніву з цілою рішучістю.

Відтак поставився Чічерін дуже критично до всяких рад, яких уділяють СРСР в тому напрямі, щоби він вступив до Ліги Націй. Більшовицький „наркомвнєшдєл" викпив їх і зазначив, що приналежність до женевського союзу цілковито не зменшує небезпеки для держави, а до того накладає на неї великі вузли залежности від инших держав. Під кінець свого експозе зазначив Чічерін, що в основах закордонної політики СРСР є також у великій мірі елементи економічної натури. На його думку Німеччина займає серед европейських держав перше місце щодо господарського розвитку. І тому радянським дипльоматам так дуже залежить на приязни з Німеччиною.

З повищого експозе бачимо, що Чічерін не дуже вірить у стабілізацію відносин в Европі. В неї не вірить він остільки, що на заході приготовляють, правда покищо лише дипльоматичними засобами, ягусь величезну кампанію проти більшовиків і їх державного твору на европейському Сході. Згідно з плянами Англії найважнішу ролю в тій кампанії відогралаб Польща, бо ролю зачіпного та ударного авангарду. І тому Польщі присвятив Чічерін найбільше уваги. З одної сторони підкреслив він „невянучу" і все „цвітучу" більшовицько-німецьку приязнь, так дуже немилу для Польщі, а з другої сторони наскрізь миролюбиві та сердечні настрої і побажання більшовиків супроти Польщі, що малиб між иншим виявлятися в підготовлюваних гарантійних пактах прибалтійських держав зі СРСР про неагресію. Тонка і хитра та дипльоматична мова Чічеріна. На всякий випадок у ній він ствердив, що все таки між Польщею і СРСР істнує пропасть, не зважаючи на миролюбиві настрої більшовиків. А все те наслідком намічених і підготовлюваних більшовиками а паралізованих Польщею гарантійних пактів.

СРСР. прагне мира, бо він потрібний не лише для успішної реалізації „соціялізму" в себе, але ще більше необхідний і для цілей Комінтерну, що теж хоче мирною дорогою підготовляти соціяльну революцію й у ворогів і в приятелів Радянського Союзу. Та про те більшовицький керманич закордонної політики згадувати не сміє і не може. Його обовязком є в найкращому випадку ствердити, що Комін-

---

о. Д-р ЙОСИФ СЛІПИЙ,
ректор Дух. Семинарії.

Церква -- творча сила народу.

(Докінчення.)

III.

Католицька Церква, її духовенство може отже мати на державно-горожанське життя тільки благодатний вплив, і тому наш нарід при організуванні свойого життя, при творенні своєї державности не може і не сміє легковажити собі такого союзника, якщо щиро і поважно призадумується над своїм підвигненням. Щасливий нарід, якого паном є Бог (Пс. 143, 15). Католицька Церква одинока може виховати українській суспільности, українській державі всевідданих священиків, повних посвяти борців, со[illegible]сних урядовців, непідкупних за[illegible]ків, перенятих патріотичним духом [illegible] громадян, яких і в найтяжчих і найпр[illegible]вніших покусах піддержить [illegible] [illegible]ить їх жива віра з Бога. Вони [illegible] [illegible]уть силою, честю і славою нашої [illegible]тьківщини і на них наш нарід збуду[illegible] [illegible]вою могутню державу.

Католицизм — як всюд[illegible] нас — ставить собі все за [illegible]к і в[illegible]ня, привести кожний хаос до [illegible]рядку, з розбитих атомів створити величаву будівлю і передати з неї найцінніше і найтривкіше для вічности. Тому і нашому народові доможе він віднайти і воскресити всі творчі сили, двигнутися зі стош[illegible]ного розбиття і викреше в нього животворну силу. Він зміцнить дзвінкий клич утвердження себе і збереження своїх національних прав до життя. Пригадаймо собі як завдаток в цій надії ті всі культурні цінности, які створила в нас релігія, в письменстві, співі, музиці, мистецтві, законодавстві, техніці; скільки творчих сил і краси добула вона з душі нашого народу; гляньмо духом на всі наші прегарні затишні церкви і ніжні ікони, щоби відкинути і мимовільну думку боротьби і розбрату з вірою. І колиб ми, нині розчавлені і безпомічні, хотіли ігнорувати цю культурну силу католицької релігії, треба би нас назвати хіба очайдухами. Але з радістю можемо заявити відразу, що такого стихійного змагання, крім поодиноких голосів, в нашім народі не було і нема.

Та натомісць як протест гнету нації зі всіх сторін кинено гасло зукраїнізування нашої Церкви. І можна його і добре і зле розуміти. Вселенська Церква має порушити всі і найтончіші струни душі народу і використати всі його засоби, умови життя, мову, характер, щоби сповнити своє завдання. Її єрархія має мати все на оці добро нації, вічне і дочасне, а змагати всіми силами до його розвитку. І як що тільки Вселенська Церква має можність у народі [illegible]внити своє призначення, вона ро[illegible] вже тим самим найблаго[illegible] патріотичну прислугу. Називатися, [illegible] вона має так зукраїнізовано, себто [illegible] не автокефаль[illegible] [illegible]річи залежною від державного уряду, а її єрархія — не признаючи над собою Апостольського Престола — має вислугуватися партіям і їх правительствам, тоді така церква відірвана від матірнього пня нидіє і засихає. Замісць стояти на сторожі Божого закону, вести вірних до життя вічного і нормувати туземне, її саму ведуть і поганяють в ярмі. Вона затрачує з часом Божий характер, стає іграшкою і мячем у руках сильних цього світа, а тим самим не може виповнити заповіту, даного їй Христом та відповісти Його намірам. Тому то така автокефальна Церква не представляла ніколи поважної сили, була тільки тягарем для народу і в часі народньої недолі нераз вислугувалася і вислуговується ворожим живлам. Вона не двигнула ще жадного народу, не двигне і нашого, бо її саму треба двигати.

Домагаючися голосу для Вселенської Церкви в національнім державнім житті, її примату, то цим іще далеко до претенсій теократії і пересадного клерикалізму. Бо Христос не дав ні політичного кодексу, ні не означив форми правління, а навіть коли епископ або папа править у державі, то не на основі натхненого св. Духом кодексу, але людських законів.

Коли після цих теоретичних міркувань кинемо оком на католицьку Церкву в нашім народі, на діяльність нашого духовенства на Галицькій Землі, то з признанням треба ствердити, що в цім страшнім повоєннім лихолітті, не зважаючи на найвеспри[illegible]ливіші умовини, слідні позитивні успіхи: масові місії очищують і обновлюють душу народу, а організовані кооперативи підносять його з матеріяльної, економічної нужди і зубожіння. Є надія, що ця праця піде далі щасливо вперед. Спільна тяжка недоля зєднає і стіснить наше духовенство ще більше з народом, запряже до спільної праці, до братньої помочі, до будови, до творчости:

„Gemeinsame Hilfe in gemeinsamer Not
Hat Reiche und Staaten gegründet;
Der Mensch ist ein einsamer nur im Tod,
Doch Leben und Streben verbündet".

В цій інставраційній роботі повинен нам все присвічувати многовіковий досвід католицької Церкви. Вона бачила вже неодин початок і неодин кінець держав і народів, установ і форм правління і всіх їх пережила і неодну ще переміну в суспільно-державнім і народнім житті пережие. Ніяка моральна духова сила всіх віків і всіх народів не може навіть у приближенні мірятися з цим найсильнішим обявом людської історії і культури! Тому сильна держава, могутній нарід тоді, коли їх оживотворює католицька релігія, і то в тій мірі вони кріпшають, чим сильніше бє в них її живчик. Бо з Вселенської Церкви переходять на кожний нарід, на кожну державу її прикмети непобідимої могутности, гранітної непохитности і неустрашимости в принціпах, гнучкости в умовах і Божої вічности.